

Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte

17 maart 2021

Gemeente Raalte

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Context	5
1.2	Ambitie in een notendop	6
1.3	Vervangingsopgave.....	6
1.4	Meerjaren investeringsprogramma (MIP-OR).....	6
1.5	Relatie overig beleid.....	7
1.6	Proces.....	7
1.7	Leeswijzer	7
2	De beheeropgave “op orde”	8
2.1	Enkele definities en de samenhang van beheermaatregelen	8
2.2	Achterstallig onderhoud	8
2.3	Introductie risicomanagement	9
2.4	Inzicht in de technische opgave aan de hand van bouwjaren	9
2.5	Analyse en samenvatting beheer	9
3	Een toekomstbestendige openbare ruimte.....	11
3.1	Verkeersagenda	11
3.2	Klimaat adaptieve maatregelen.....	11
3.3	Levensloopbestendigheid en gezondheid	11
3.4	Duurzaamheid en circulariteit.....	11
3.5	Natuur inclusief en biodiversiteit	12
3.6	Economische agenda	12
3.7	Sociale agenda.....	12
3.8	Energietransitie	12
3.9	Smart “met meerwaarde voor Raalte”	13
3.10	Analyse en samenvatting.....	13
4	Maatschappelijke context “samendoen”	14
4.1	Raalter samenleving	14
4.2	Professionele context.....	14
4.3	Rollen gemeente Raalte	15
4.4	Samen doen, intern.....	15
4.5	Analyse en samenvatting.....	15
5	Programma “Toekomstbestendige openbare ruimte”	16
5.1	Samen op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte versie 6 januari 2021	16
5.2	Focus.....	16
5.3	Programma “Toekomstbestendige openbare ruimte”	16
5.4	Programma korte termijn.....	16
5.5	Programma lange termijn, integrale en gebiedsgerichte aanpak	18

5.6	Samen doen	18
5.7	Tot slot, blijven leren en evalueren.....	18
6	Financiële uitgangspunten.....	19
6.1	Huidige wijze van financieren.....	19
6.2	Financieel keerpunt	19
6.3	Integraal plan, zoeken naar brede dekking	19
6.4	Voorkomen kapitaalvernietiging.....	19
6.5	Vroegtijdig afschrijven	20
6.6	Meerjaren investeringsprogramma.....	20
7	Tot slot	21

Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte

1 Inleiding

“De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente”. Met deze tekst wordt de alinea geopend in het Raalter akkoord over het integraal beheer van de openbare ruimte. De wegen en lanen in het buitengebied, de entrees van de kernen, onze woonwijken, winkelgebieden en bedrijventerreinen met alle voorzieningen die daarbij horen om deze te laten functioneren roepen om aandacht.

In de Omgevingsvisie Horizon Raalte 2040 is de ontwikkelrichting voor de kernopgaven beschreven, de openbare ruimte maakt hiervan onderdeel uit. Het toekomstbestendig maken van de wijken en dorpen en de aandacht die de wegen en het groen in het buitengebied nodig hebben is een complexe opgave. Deze opgave willen wij vanuit een optimistische en realistische blik benaderen. Dit willen wij doen met een aanpak waarbij wij kansen benutten, opgaves integraal benaderen en de kennis en energie die in de Raalter samenleving aanwezig is zoveel mogelijk benutten. Slimme verbindingen leggen waar mensen ook echt iets aan hebben.

Met de Omgevingsvisie als anker/vertrekpunt komt het “Programma toekomstbestendige openbare ruimte” in beeld. Een programma met diverse onderdelen die in een onderlinge samenhang het programma vormen. Onder het programma toekomstbestendige openbare ruimte kunnen de plannen voor de openbare ruimte worden geschaard, die veelal een relatie hebben met begrotingsprogramma 2, integraal beheer openbare ruimte. Voor u ligt de nota “Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte”. Dit zien wij als de basis voor het meerjaren investeringsprogramma openbare ruimte. Hiermee geven wij invulling aan de vervangingsopgaven die op ons afkomen en het toekomstbestendig maken van de leefomgeving.

Wij constateren dat er nog veel werk te doen is om een uitgewerkte vervangingsstrategie met de daarbij behorende financieringsvraagstukken te kunnen aanbieden. Met het vaststellen van deze nota introduceren wij nieuwe uitgangspunten voor vervangingen en geven wij inzicht in de opgaven en de meekoppelkansen vanuit andere beleidsopgaven. Samen met andere spelers willen wij investeren in de openbare ruimte, waarbij een programmering op korte en lange termijn in beeld komt. Verder bespreken wij de financiële uitgangspunten. In deze nota spreken wij over de openbare ruimte en de leefomgeving. De leefomgeving is het totaal van publiek en privaat bezit, voor het oplossen van vraagstukken is een inzet gewenst door de gemeente en particuliere eigenaren. De openbare ruimte is primair een verantwoordelijkheid voor de gemeente, participanten kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit.

1.1 Context

De wijze van ruimtelijke inrichting en beheer tot nu toe, hebben ertoe geleid dat de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente Raalte op orde is. Er zijn echter ontwikkelingen die de kwaliteit van de leefomgeving bedreigen. Op hoofdlijnen zijn dat:

1. De opgaven voor de openbare ruimte nemen toe;
2. De middelen groeien niet mee met de omvang van de opgaven;
3. Het einde van de levensduur komt in zicht (er is sprake van een technische veroudering en nieuwe gebruiks- en inrichtingseisen).

Tegelijkertijd zijn er ook positieve ontwikkelingen:

1. Digitalisering geeft beter inzicht in de opgaven per gebied, ontsluit kennis binnen en buiten de gemeente en maakt efficiënte combinaties van maatregelen mogelijk;
2. Diverse actoren bemoeien zich actiever met de openbare ruimte;

3. Particulieren zijn bereid om samen te werken met overheden en maatregelen te nemen op eigen terrein.

Al deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk dat de gemeente Raalte bij ruimtelijke ontwikkeling en beheer een andere koers gaat varen. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen bieden goede mogelijkheden om de laatste inzichten mee te nemen. De grote opgaven liggen in het bestaande bebouwde gebied. De leefomgeving wordt ouder en er dienen zich nieuwe inrichtingseisen aan. Door opgaven en budgetten te combineren en door als gemeente in hoofdzaak de regierol te pakken ontstaan mogelijkheden om met alle betrokkenen de kwaliteit van de leefomgeving integraal te verbeteren. Dat vraagt om een planmatige aanpak en deels, een nieuwe manier van werken.

1.2 Ambitie in een notendop

Onze ambitie is om voor inwoners en ondernemers een aantrekkelijke en gezonde leef- en werkomgeving aan te bieden. Een veilige, vitale en duurzame omgeving in balans met de eisen voor toekomstig gebruik, de ruimtelijke mogelijkheden en met ruimte voor initiatief van de gebruikers.

1.3 Vervangingsopgave

In de visie op de openbare ruimte (IVOR 2014) is vastgelegd dat de gemeente zich verantwoordelijk acht voor het in standhouden van de openbare ruimte en het kapitaal dat daarin is geïnvesteerd. Het totaal geïnvesteerd vermogen wordt geschat op ca. 350 miljoen euro. Dit kapitaal zit dus in de wegen, rioleringen en waterhuishouding, het groen enz.

De leeftijdsopbouw van de wijken en bedrijventerreinen is zeer variabel. In het buitengebied kennen wij wegen die al eeuwen bestaan en verschillende verhardingsconstructies hebben gekend. In de jaren '60 zijn vele zandwegen in het buitengebied verhard. Op enig moment volstaan onderhoudsmaatregelen (dagelijks- en groot onderhoud) niet meer. De leeftijdsopbouw is vaak richtinggevend t.a.v. het moment van het nemen van maatregelen. Om deze opgave hanteerbaar te maken en een efficiënte inzet van middelen te bewerkstelligen is het nodig om over hanteerbare uitgangspunten te beschikken. Een kader om hiermee de opgaven te programmeren en deze financieel door te vertalen.

1.4 Meerjareninvesteringsprogramma (MIP-OR)

Een planmatige aanpak van de vervangingsopgave in de openbare ruimte wordt jaarlijks tot uitdrukking gebracht in een meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. In dit programma kijken wij 4 jaar vooruit en willen wij de investeringen voor de jaren 1 en 2 als hard beschouwen, de geplande investeringen voor de jaren 3 en 4 zijn daarentegen meer flexibel. In het meerjareninvesteringsprogramma zijn de projecten die wij willen uitvoeren concreet benoemd met daaraan gekoppeld een kostenraming. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats, waarbij de raad bij de Kadernota in de gelegenheid wordt gesteld om hierop te sturen.

Met een meerjaren investeringsprogramma richten wij de blik naar voren en kan duidelijkheid worden gecreëerd ten aanzien van de projecten die worden opgepakt of juist niet aan bod komen. In financieel opzicht geeft een meerjaren perspectief helderheid over de verwachte investeringen en de dekking.

1.5 Relatie overig beleid

De openbare ruimte staat niet op zich en maakt dat mensen in Raalte prettig kunnen wonen, leven en werken. De relaties met het overige beleid zijn vooral te vinden op het ruimtelijke en fysieke terrein. Denk hierbij aan de Omgevingsvisie en de Woonvisie. Over de domeingrenzen heen zijn er relaties met agenda's, beleid en

programma's op het gebied van platteland, duurzaamheid, energietransitie, economie, andere voorzieningen als onderwijshuisvesting en sociaal.

Meer sectoraal kennen wij de visie op de openbare ruimte (IVOR 2014), de kaderstelling GRP (2020) en de vele beleids- en beheerplannen, zoals openbare verlichting, wegbeheer, bomen en groen.

Het gedachtengoed uit de Horizon 2040 bood belangrijke inspiratie en aanknopingspunten voor deze nota.

1.6 Proces

Het voorliggende stuk is tot stand gekomen met inbreng van velen binnen de gemeentelijke organisatie. Daarbij is domein overstijgend gewerkt en hebben verdiepende gesprekken plaatsgevonden over thema's die niet rechtstreeks in verband worden gebracht met de technische opgave. Hiermee is in onze optiek de interne integraliteit van deze nota in voldoende mate geborgd.

Extern is vooral gekeken naar vakinhoudelijke ontwikkelingen en zijn stukken van andere gemeenten geraadpleegd. De externe inbreng van bewoners en ondernemers hebben wij niet rechtsreeks opgehaald. De afgelopen jaren is veel informatie verzameld in het kader van het maken van de Omgevingsvisie. De opbrengst van de luistervinken en de visiemakers gaf een mooi beeld van hetgeen er leeft en speelt binnen de Raalte samenleving en hoe wij kunnen samenwerken voor een toekomstbestendige openbare ruimte.

1.7 Leeswijzer

In de inleiding is de opgave geschetst en context waarbinnen deze speelt. In hoofdstuk 2 wordt u een beeld gegeven van de beheeropgave en wordt het risico gestuurd beheer geïntroduceerd.

In hoofdstuk 3 beschrijven wij de opgaven die in beeld komen om de leefomgeving toekomstbestendig te maken. De spelers binnen dit taakveld, waarmee wij het samen doen, als de Raalter samenleving en de professionele partners komen aan bod in hoofdstuk 4. De strategie hebben wij uitgewerkt in hoofdstuk 5, in hoofdstuk 6 zijn vervolgens de financiële uitgangspunten beschreven.

2 De beheeropgave “op orde”

Om inzicht te verkrijgen in de technische opgave is het belangrijk het beheer op orde te hebben en te houden. Dat komt tot uitdrukking in de beheerplannen die hiervoor worden opgesteld en periodiek worden geactualiseerd. Een beheerplan is opgebouwd uit inventarisatie- en inspectiegegevens. Op basis van de criteria die in IVOR zijn gesteld voor de onderhoudsniveaus, worden hieraan de werkpakketten gekoppeld en worden de kosten in beeld gebracht. Deze kosten worden uiteindelijk doorvertaald in de begroting. Het domein Beheer is verantwoordelijk voor de beheerplannen en geeft hieraan ook uitvoering.

De afgelopen jaren is een flinke inzet gepleegd om de beheerplannen verder op orde te brengen. Hiermee ontstaat inzicht in de technische opgave en de samenhang tussen de verschillende typen beheermaatregelen. Als richttermijn voor een recent en actueel beheerplan wordt een termijn van 5 jaar aangehouden. In de toekomst is het verder integreren van de sectorale beheerplannen gewenst. Daarnaast willen wij werken aan een nieuwe generatie beheerplannen waarin nieuwe ontwikkelingen zijn opgenomen en waarbij ook beter invulling kan worden gegeven aan de vragen uit de samenleving.

2.1 Enkele definities en de samenhang van beheermaatregelen

Om een eenduidig begrip en toepassing van maatregelen te kunnen duiden wordt het onderstaande als vertrekpunt genomen.

Na realisatie van nieuwe voorzieningen in de openbare ruimte (bijv. nieuwbouwwijken) vindt een overdracht plaats aan het domein Beheer. Nieuwe voorzieningen in de openbare ruimte dienen te voldoen aan het programma van eisen inrichting openbare ruimte. Daarna volgt het beheer en onderhoud waarbij een onderscheid gemaakt kan worden tussen onderhoud en vervangingen. Hierbij volgen wij de definities die zijn opgenomen in de nota activa- en afschrijvingsbeleid (raad april 2019).

Onderhoud wordt hierbij gezien als de uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen (herstel gebreken) om een object in een goede staat te houden of te brengen. Hieronder valt zowel het dagelijks onderhoud (bijv. maaien en vegen) als het groot onderhoud dat veelal van ingrijpende aard is. Het belangrijkste verschil met vervangingen is dat de maatregelen die worden genomen in het kader van onderhoud de levensduur niet verlengen.

Vervangingen zijn nodig om een voorziening weer op het gestelde kwaliteitsniveau te kunnen brengen en worden toegepast aan het einde van de (economische) levensduur indien klein en groot onderhoud niet meer toereikend is.

De samenhang tussen de onderhouds- en vervangingsopgave komt tot uitdrukking in een afgewogen inzet op de onderhoudsopgave zodat een voorziening zo lang mogelijk in stand kan worden gehouden (bevorderen maximale technische levensduur).

In het kader van het beheer en onderhoud worden de volgende definities toegepast.

1. Dagelijks beheer en onderhoud op orde, netheid volgens IVOR, kapitaalvernietiging voorkomen en veiligheid waarborgen.
2. Groot onderhoud richten op het duurzaam in stand houden van een voorziening, niet gericht op het verlengen van de levensduur (investerings evt. opnemen in meerjaren investeringsprogramma)
3. Vervangingen uitvoeren aan het einde van de levensduur, opnemen in een meerjaren investeringsprogramma.

2.2 Achterstallig onderhoud

Uit de beheerplannen kan naar voren komen dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Wij spreken hiervan als de veiligheid in het geding is of kapitaalvernietiging dreigt. Als hiervan aantoonbaar sprake is worden nadere voorstellen gedaan t.a.v. de financiering en dekking.

2.3 Introductie risicomanagement

Om de openbare ruimte goed en veilig te kunnen laten functioneren dient aan minimale technische eisen te worden voldaan. Gaten in de weg bijvoorbeeld kunnen leiden tot schade of letsel. De technische inspectiegegevens geven een beeld van de kwaliteit en daarmee ook van de aard en omvang van de schade aan bijv. wegen en rioleringen. Echter het gebruik van de openbare ruimte is medebepalend voor de kans waarop er ook daadwerkelijk schade of letsel kan ontstaan. Door het slim combineren van de technische inspectiegegevens met de gebruiksgegevens kan een inschatting worden gemaakt van het risico. Zo zal eerder moeten worden ingegrepen bij een schade aan een weg die druk bereden wordt dan bij een vergelijkbare schade aan een doodlopend straatje of een wandelpad door het groen.

Risicosturing willen wij introduceren op het gebied van rioolbeheer (zie kaderstelling GRP). In ontwikkeling zijn landelijke richtlijnen voor risicosturing op het gebied van weg- en groenbeheer. Introductie van risicosturing komt uiteindelijk tot uitdrukking in de beheerplannen. Bij het opstellen en actualiseren van de beheerplannen wordt dit aspect meegenomen. Hiervoor zullen wij in de toekomst over meer en betere beheerdata moeten kunnen beschikken (inventarisatie- en inspectiegegevens). Op dit gebied zullen wij nog stappen moeten maken om dit daadwerkelijk toe te passen als bouwsteen voor het meerjaren investeringsprogramma. Dit vraagt in de nabije toekomst om de nodige inzet en kan gevolgen hebben voor de wijze van werken. Onze communicatie zal daarop mede moeten worden afgestemd.

2.4 Inzicht in de technische opgave aan de hand van bouwjaren

Zoals in de inleiding staat aangegeven is de leeftijdsopbouw van de openbare ruimte richtinggevend om te bepalen of zich een vervangingsopgave aandient. Hoe ouder een woonwijk of gebied is hoe eerder het in theorie voor vervanging in aanmerking zou kunnen komen. Inzetten op vervangingen in de openbare ruimte is echter sterk afhankelijk van meer factoren dan alleen de ouderdom. De stedenbouwkundige opzet kan in bepaalde gevallen aanleiding geven om vroegtijdig in te grijpen (denk aan de bloemkoolwijken met een zeer kleinschalig karakter). Om enig inzicht te krijgen is een kaart gemaakt met daarin opgenomen de jaartallen van realisatie van een wijk voor de kern Raalte. Dit dient als voorbeeld. In de overige 8 kernen van de gemeente Raalte geldt hetzelfde beeld, de schaalgrootte is alleen kleiner (zie de kaart op pagina 9).

Een eerste en korte blik op basis van de kaartgegevens van de kern Raalte geeft ons het inzicht dat grote arealen zijn gebouwd in de periode 1970-1990. Een periode van grootschalige nieuwbouw in alle kernen van de gemeente Raalte, gevolgd door een gestage groei in de daaropvolgende decennia. In eerste instantie dient de aandacht zich te richten op de wijken en straten uit de jaren '50 en '60. De veroudering van de openbare ruimte (wijken en ook bedrijventerreinen) komt langzaam maar zeker op ons af. Dat wil niet zeggen dat ook alles aangepakt moet worden. Er heeft geen correctie plaatsgevonden op recente investeringen in de openbare ruimte als in de Blekkerhoek.

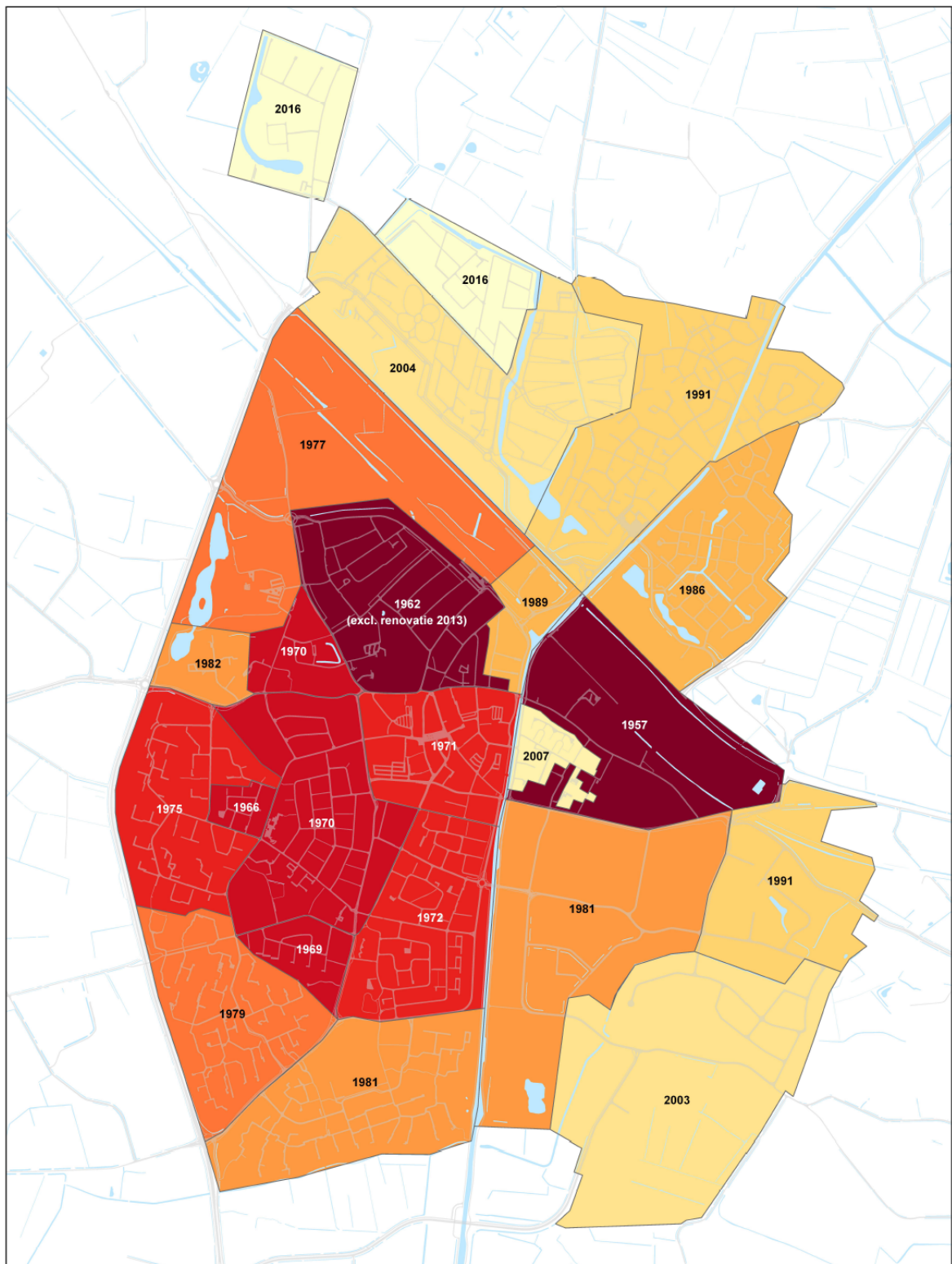
Bouwperiode	Leeftijd	Aantal woningen	Percentage
Voor 1960	Ouder van 60 jaar	1.554	12 %
1961-1970	50 tot 60 jaar	1.757	13 %
1971-1980	40 tot 50 jaar	2.761	21 %
1981-1990	30 tot 40 jaar	3.022	23 %
1991-2000	20 tot 30 jaar	1.832	14 %
2001-2010	10 tot 20 jaar	1.289	10 %
2011-2020	0 tot 10 jaar	1.016	7 %
Totaal		13.231	100%

Tabel bouwjaren van woningen in de 9 kernen van de gemeente Raalte

2.5 Analyse en samenvatting beheer

De ontwikkelingen op het gebied van het beheer in de openbare ruimte staan niet stil. Wij krijgen te maken met een areaal dat steeds ouder wordt en in technisch opzicht oud en versleten raakt. Het zwaartepunt ligt hierbij op gebieden die in de jaren '70 en '80 zijn aangelegd. Met het introduceren van risicosturing willen wij investeringen

in de openbare ruimte niet alleen afhankelijk laten zijn van de technische staat, maar ook van het gebruik hiervan. Om risicosturing goed te kunnen beleggen is het nodig dat met name de inspectiegegevens beter op orde worden gebracht. Dat willen wij meenemen bij het actualiseren van de beheerplannen. Wij willen werken aan een nieuwe generatie beheerplannen met een integraal karakter, waarbij ook beter invulling kan worden gegeven aan de vragen uit de samenleving. Een start maken wij hiervoor met het beheerplan riolering. De overige beheerplannen volgen in de loop der jaren. Al met al is beter inzicht nodig in de technische staat van de openbare ruimte.

3 Een toekomstbestendige openbare ruimte

In de openbare ruimte komen mensen en functies samen en vervullen belangrijke maatschappelijke doelen. Verplaatsen, verbinden, ontmoeten, verblijven, recreëren zijn allemaal zaken die vanzelfsprekend zijn. Als wij de voordeur verlaten rekenen wij erop dat de voorzieningen aanwezig zijn en goed functioneren. Zoals de maatschappij steeds aan verandering onderhevig is en in de tijd nieuwe eisen worden gesteld, zo geldt dat ook voor de openbare ruimte. Nieuwe ontwikkelingen leiden tot nieuwe functies en eisen die (deels) in de openbare ruimte een plek moeten vinden. Wij zien hier veelal een grote verwevenheid tussen de publieke en private opgave. De uitdaging is om de leefomgeving toekomstbestendig in te richten, de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit te behouden en te versterken, om zo het gevoel van “thuiskomen” zo goed mogelijk te borgen. Dit doen wij door slim te verbinden en zoveel mogelijk werk met werk te maken, kansen te verzilveren. De onderstaande thema's zijn medebepalend voor de (her)inrichting van de openbare ruimte, die vaak als meekoppelkansen kunnen worden gezien. Op onderdelen zal nog beleid moeten worden ontwikkeld waarbij de ambitie voor gemeente Raalte nog moet worden bepaald.

3.1 Verkeersagenda

Het verplaatsen van A naar B vindt plaats in de openbare ruimte. Het gemeentelijke wegennet sluit aan op de regionale netwerken als de N35 en de N348. Om de verkeersveiligheid te kunnen verbeteren en hierbij ook prioriteiten te kunnen stellen is de verkeersagenda opgesteld. Anderzijds vraagt het wegbeheer, waarbij ook reconstructies van wegen moeten worden opgepakt, om inbreng vanuit het cluster verkeer om de inrichting van wegen aan te passen aan de nieuwste inzichten en het actuele verkeersaanbod. Ontwikkelingen op het gebied van duurzame mobiliteit blijven wij volgen.

3.2 Klimaat adaptieve maatregelen

Het klimaat verandert, maatregelen zijn nodig om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust te maken. In de gemeente Raalte zijn wij hier al volop mee bezig, bijvoorbeeld door het afkoppelen van hemelwater. In het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan (GRP) wordt de waterhuishoudkundige opgave uitgewerkt. Ook dient aandacht te worden besteed aan het beperken van de gevolgen van hitte en droogte, als ook aan het wegvangen van fijnstof, stikstofoxiden en ozon en het vastleggen van CO₂. Denk aan minder verhardingen en meer groen en bomen. Hierbij dient de kanttekening te worden geplaatst dat het beleid en de ambitie t.a.v. klimaat adaptief beleid nog niet is vastgesteld. Samen met inwoners en ondernemers zal hierop moeten worden ingezet.

3.3 Levensloopbestendigheid en gezondheid

De samenstelling van de bevolking verandert. We zien meer ouderen die vaak langer zelfstandig thuis blijven wonen. Het is belangrijk dat iedereen kan blijven meedoen. Een levensloopbestendige inrichting van de openbare ruimte is van belang voor alle doelgroepen. Daarnaast is een openbare ruimte die uitnodigend is tot bewegen en ontmoeten en daarmee een bijdrage levert aan het behouden en verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van waarde. Het dagelijkse ommetje door het groen of een fietstocht door het buitengebied zijn hiervan mooie voorbeelden die hieraan kunnen bijdragen.

3.4 Duurzaamheid en circulariteit

In toenemende mate is sprake van een tekort aan grondstoffen. Dat vraagt om duurzaam handelen ook in de openbare ruimte. Bij reconstructies ontstaat de mogelijkheid om materialen her te gebruiken of het toepassen van gerecycled materiaal. Handhaven en levensduurverlenging van bestaande voorzieningen bij reconstructies is een van de meest verregaande vormen van duurzaamheid (bijv. inpassing van gezonde bomen). Uitgangspunt bij een vervangingsopgave is om zoveel mogelijk in te zetten op een duurzame inrichting en (her)gebruik van materialen die een lange levensduur kennen. Risicosturing kan in veel gevallen bijdragen aan het verlengen van de levensduur. Het uitwerken van de maatregelen om daadwerkelijk te kunnen bijdragen aan de landelijke doelstellingen voor een circulaire economie dient nog plaats te vinden (landelijke doelstellingen 2030 50% circulair, 2050 100% circulair).

3.5 Natuur inclusief en biodiversiteit

Bij de nota “Groen, samen doen” is het beleid ingezet om te komen tot een grotere biodiversiteit in de openbare ruimte. Ook particulieren worden gestimuleerd om bij te dragen aan biodiversiteit. Bij planontwikkeling ontstaan meekoppelkansen voor het vergroten van de soortenrijkdom. Soortenmanagementplannen kunnen hierbij als hulpmiddel worden ingezet. Ook het toepassen van andere beheermethodieken en nieuwe beplantingsconcepten kunnen hieraan een bijdrage leveren. Er liggen kansen in de kernen en in het buitengebied.

3.6 Economische agenda

In Raalte kennen wij zeer actieve ondernemers. Ondernemersdienstverlening en economische ontwikkeling staan hoog op de agenda. Voor de bereikbaarheid van bedrijven of winkels is een goed functionerende wegenstructuur van groot belang. Daarnaast is een aantrekkelijke omgeving van waarde voor het vestigen van bedrijven of winkels en het huisvesten van personeel. Ontwikkelingen vragen van tijd tot tijd om aanpassingen, zoals het aantrekkelijk en bereikbaar houden van de winkelcentra en bedrijventerreinen. De economische agenda kan mede een impuls zijn om maatregelen voor te stellen in de openbare ruimte. Bijzondere aandacht vraagt de (economische) ontwikkeling in het buitengebied. Hier spelen veel opgaven die een weerslag kunnen hebben op met name het wegbeheer. Voor deze opgave wordt vooral aansluiting gezocht bij kernopgave 1 van de Horizon Raalte 2040 (omgevingsvisie, het buitengebied)

3.7 Sociale agenda

In de kernen van de gemeente Raalte wonen en leven mensen naast en met elkaar. Vaak met veel plezier en vrijwel overal gaat het goed in de straat of buurt. Maar ook in onze gemeente zien wij situaties waar het voor bewoners moeilijker is om naast elkaar te leven. Mensen kennen elkaar niet, hebben verwachtingen van elkaar die niet waargemaakt kunnen worden of er is sprake van cultuurverschillen. Soms leidt dat tot een verslechtering van de sociale cohesie of zelfs tot conflicten. Het aanpassen van de openbare ruimte kan als middel worden gebruikt om in sociaal opzicht de buurt te versterken.

3.8 Energietransitie

Op het gebied van de energietransitie staat de samenleving aan de vooravond van grote veranderingen. Het opwekken van energie zal duurzamer moeten worden, het verbruik in de huishoudens en bedrijven zal de komende decennia gaan wijzigen. Op dit terrein is nog veel omgeven met onzekerheid. Ten aanzien van dit

onderwerp zien wij 2 belangrijke ontwikkelingen die mogelijk om ingrepen vragen in de openbare ruimte. Als eerste vraagt de opwek en het transport om aanpassingen van de infrastructuur (denk aan verzwaring van ondergrondse elektriciteitskabels).

Daarnaast vraagt de ‘Wat- en Wanneer-vraag’ ten aanzien van een alternatief voor aardgas nog de nodige studie. Wij houden hierbij rekening met tempoverschillen bij de uitvoering van de verschillende opgaven, waarbij wij eerst de resultaten van de studie willen afwachten.

3.9 Smart “met meerwaarde voor Raalte”

De digitale ontwikkelingen staan niet stil. Innovaties zijn aan de orde van de dag. Ook in de openbare ruimte zijn in toenemende mate digitale toepassingen te vinden. De komst van een 5G netwerk zal ook z'n weerslag hebben op de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte. Toepassingen die opkomen zijn sensoren die informatie geven over verkeersstromen, apps op afvalcontainers, openbare verlichting die reageert op beweging. De ontwikkeling die eraan zit te komen heeft vooral betrekking op het verzamelen en combineren van data zodat hiermee processen en systemen kunnen worden aangestuurd en het mogelijk wordt om voorspellingen te doen ten aanzien van het gebruik van de openbare ruimte. Hierop kan worden gestuurd.

De bovenstaande ontwikkelingen gaan niet aan Raalte voorbij. De behoefte van iedere gebruiker zal sterk verschillen. Een plattelandsgemeente als Raalte kent andere behoeftes dan grote steden. Als uitgangspunt wordt gekozen dat wij open staan voor het toepassen van nieuwe digitale ontwikkelingen wanneer dit een meerwaarde heeft voor de gemeente Raalte.

3.10 Analyse en samenvatting

Naast het in standhouden van de openbare ruimte willen wij deze toekomstbestendig maken. Om dit doel te bereiken willen wij zoveel mogelijk slim werk met werk maken, waarbij wij constateren dat de gemeente dit niet alleen kan. Opgaves liggen in het hele ruimtelijke domein, zowel op privaat als publiek terrein. Daarnaast zijn er vele ontwikkelingen gaande (ontwikkelingen beleids- en uitvoeringsplannen), waarbij tempoverschillen en de mate van flexibiliteit uiteindelijk bepalen in hoeverre de verschillende beleidsopgaven in een onderlinge samenhang kunnen worden uitgevoerd.

4 Maatschappelijke context “samen doen”

De totale opgave in de openbare ruimte willen wij plaatsen in een context waar iedereen zijn of haar bijdrage aan levert. Wie zijn de spelers? Welke rollen kunnen wij onderscheiden en vooral, hoe gaan wij om met inbreng vanuit de samenleving? Hoe doen wij het “samen”?

Vragen die passen bij de opgave uit het Raalter akkoord om invulling te geven aan bestuurlijke vernieuwing en gebruik te maken van de kracht van de samenleving.

In de inleiding is geschreven dat wij slimme verbindingen willen leggen, waar mensen ook echt iets aan hebben. Participatie en samenwerking in de openbare ruimte komt voor op allerlei niveaus waarbij het denkraam participatie een goed hulpmiddel is.

4.1 Raalter samenleving

Gebruik maken van de kracht van de samenleving kan bij uitstek binnen het domein openbare ruimte. Er is veel kennis en ervaringsdeskundigheid beschikbaar in Raalte. Mensen willen dit ook graag delen door mee te denken over de vormgeving en uitvoering van nieuwe plannen. De opkomst bij inloopavonden is immers groot. Hierbij past een open en uitnodigende houding.

In Raalte kennen wij actieve plaatselijk belangen (PB's) die regelmatig wensen indienen ten aanzien van de verkeersveiligheid en de inrichting van de openbare ruimte. Naast de ogen en oren zijn de PB's ook gesprekspartners voor de gemeente en kunnen ze een belangrijke schakel vormen tussen inwoners en gemeente.

Actieve bewonersgroepen die zelf met initiatieven naar de gemeente komen is een bijzondere groep die in deze context de nodige aandacht verdient. Niet de gemeente, maar bewoners zelf hebben nagedacht over hun dagelijkse woonomgeving. Actieve groepen moeten kunnen rekenen op gehoor bij de gemeente. Plannen, groen of rijp, met een gezamenlijk achterliggend belang en draagvlak, komen op tafel met het verzoek om uitwerking. In het kader van “Groen, samen doen” zijn meerdere kleinschalige plannen gehonoreerd. Dit willen wij breder trekken, ook voor andere opgaven in de openbare ruimte.

Ondernemers op bedrijventerreinen en agrarische ondernemers in het buitengebied worden eveneens uitgenodigd om mee te denken en te werken bij de opgaven in de openbare ruimte mede in relatie tot hun vestigingsbelang.

4.2 Professionele context

Hoewel het “samen doen” doen vooral is gericht op de Raalter samenleving is een schets van de professionele context hier op z'n plaats. Een professioneel belang kan zich vertalen in de inzet van middelen van derden (kennis en cofinanciering). Wanneer hiervan sprake is, is dat sterk ondersteunend voor de haalbaarheid van een project. Wij willen wederzijdse belangen delen en samenbrengen.

Hieronder enkele belangrijke professionele spelers.

Provincie en Waterschap

Op het gebied van verkeersveiligheid, natuurbeleid en economie (bijv. Stadsarrangement) geeft de gemeente mede uitvoering aan het provinciaal beleid. Hierbij kan veelal gebruik gemaakt worden van aanwezige kennis en ervaring en subsidies die beschikbaar zijn. Belangen van het Waterschap kennen wij met name op het gebied van waterhuishoudkundige taken (afkoppelen hemelwater). Ook door het Waterschap worden faciliteiten beschikbaar gesteld als kennis en middelen.

Woningcorporatie SallandWonen

Daarnaast is de woningbouwcorporatie SallandWonen een belangrijke partner. Op basis van de prestatieafspraken tussen gemeente en corporatie vindt afstemming plaats van de projecten die op stapel staan. Kansen om werk met werk te maken, mee koppelen van opgaves worden vroegtijdig en breed onderzocht en besproken.

Nutsbedrijven

Het wordt steeds drukker in de ondergrond. Kabels en leidingen voorzien in de dagelijkse behoefte voor huishoudens en bedrijven. Nieuwe voorzieningen zullen een plek moeten vinden. Afhankelijk van de keus die wordt gemaakt t.a.v. het energievraagstuk heeft dit gevolgen voor het gebruik van de ondergrond. Periodiek overleg met de nutsbedrijven levert inzicht in de mogelijkheden om werkzaamheden op elkaar af te stemmen.

4.3 Rollen gemeente Raalte

Een integrale inzet op opgaves en kansen om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken vraagt om sturing waarbij een brede belangenafweging kan worden gemaakt. Dit mede met het oog op het te ontwikkelen meerjaren investeringsprogramma. De rollen van de raad en het college zijn hierbij belangrijk. Afhankelijk van de aard en de omvang van de opgave kan regie bij de gemeente liggen of bij de participanten.

In bepaalde situaties is de rol van de gemeente meer ondersteunend en faciliterend. In hoofdstuk 5 gaan wij hier nader op in.

4.4 Samen doen, intern

Het “samen doen” geldt vanzelfsprekend voor de interne organisatie. Daarbij wordt domein overstijgend en integraal gekeken naar het verbinden van opgaven. Het programmatisch werken in de openbare ruimte wordt daarbij als instrument ingezet, waarbij ook de relatie wordt gelegd met ruimtelijke ontwikkelingen (bijv. inbreidingslocaties). Samen doen, intern, betekent ook dat kennis en externe netwerken worden gedeeld en ingezet om een verdergaande professionalisering te bevorderen. Wij zetten in op het behouden en versterken van deze netwerken.

4.5 Analyse en samenvatting

Voor het vervangen en toekomstbestendig maken van de openbare ruimte zijn vele typen participanten in beeld. Ieder met een eigen belang en opgave en met de nodige kennis, energie en inzet. Dit willen wij zoveel mogelijk benutten. De gemeentelijke rol wordt mede bepaald aan de hand van de aard en de omvang van de opgave. Samen doen, intern, is hierbij vanzelfsprekend. Belangrijk aandachtspunt bij de programmering is het verschil in tempo en flexibiliteit.

5 Programma “Toekomstbestendige openbare ruimte”

5.1 Samen op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte.

Om te komen tot een toekomstbestendige openbare ruimte is een planmatige aanpak nodig. Hiervoor dienen allereerst de verschillende opgaven waarvoor de gemeente Raalte komt te staan inzichtelijk te worden gemaakt. Door het samenvoegen van deze opgaven ontstaat een unieke kans de leefomgeving toekomstbestendig te maken. Zowel de gemeente als ook particuliere eigenaren krijgen hiermee te maken. Samendoen leidt tot mooie en betere resultaten. Daarvoor is echter wel een grote inzet en betrokkenheid van alle partijen nodig. Hierop willen wij inzetten door te verbinden en kansen benutten.

5.2 Focus

Onze focus ligt op het realiseren van een toekomstbestendige openbare ruimte, zie kernopgave 2 uit de Omgevingsvisie. Wat technisch versleten is moet vervangen worden. Daarnaast worden nieuwe eisen gesteld vanuit andere beleidsopgaven zoals beschreven in hoofdstuk 3. Ook het inpassen van bewonerswensen en -initiatieven is een belangrijk aandachtspunt. Voor het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte richten wij ons op een integrale aanpak van deze opgaven, zoveel mogelijk op gebiedsniveau.

5.3 Programma “Toekomstbestendige openbare ruimte”

De Omgevingsvisie Horizon Raalte 2040 is het vertrekpunt om een programma voor de openbare ruimte te ontwikkelen. Onderstaand presenteren wij het programma toekomstbestendige openbare ruimte. Een programma dat nauw verbonden is met andere opgaven uit de Omgevingsvisie, zoals het programma wonen. Het programma “Toekomstbestendige openbare ruimte” bestaat uit 2 lijnen, te weten het programma voor de korte termijn, tot en met 2024 en het programma voor de lange termijn, tot 2050. Het lange termijn programma zal steeds weer worden opgedeeld in opgaven voor de korte, middellange en lange termijn.

5.4 Programma korte termijn

Ons programma voor de korte termijn, tot en met 2024, hebben wij samengevat in de onderstaande tabel. Hierbij wordt ingegaan op het ontwikkelen van de input die wij als noodzakelijke bouwstenen zien voor het vervolg (de ontwikkeling van beheerplannen en sectoraal beleid alsmede de initiatieven die buiten de gemeente om worden ontplooid). Vervolgens komt de vraag aan de orde hoe wij komen tot het verbinden van de opgaven en het prognosticeren van de kosten. Als laatste onderdeel van het korte termijn programma zien wij het opstellen van het meerjaren investeringsprogramma openbare ruimte.

Kernboodschap hierbij is dat het programma voor de korte termijn input en overzicht geeft voor het doorgroeien naar een planmatige aanpak en programmering van het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte (programma lange termijn).

Onderwerp	Doel(en)	Aanpak
Beheerplannen openbare ruimte	Inzicht in de beheeropgaven.	Opstellen en actualiseren van beheerplannen. Inzet externe capaciteit in 2021 en 2022.
Sectorale beleidsontwikkeling	Inzicht in beleidsdoelen	Vaststellen doelen en strategisch beleid op het gebied van klimaatadaptatie, circulariteit,

		energietransitie, levensloopbestendigheid. Afstemming met andere programma's. Verbinding zoeken met andere domeinen en opgaven. Bepalen hoe rekening te houden met onzekerheden.
Initiatieven uit Raalter samenleving en professionele partners	Benutten van kansen en mogelijkheden om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken.	Ondersteunen van op kleinschalig niveau realiseren van een toekomstbestendige openbare ruimte. Benutten kennis en energie die vrijkomt. Aansluiten op bestaande en nieuwe initiatieven (bijv. plannen SallandWonen, waterschap, nutsbedrijven of bewonersgroepen). Nemen van maatregelen die niet belemmerend zijn voor toekomstige ontwikkelingen. Ervaring opdoen en gerichte stappen vooruit (vele kleintjes maken ook een grote).
Verbinden kernopgaven en beleidsopgaven	Maken van integrale en gebiedsgerichte plannen voor het realiseren van een toekomstbestendige openbare ruimte. Inzicht in de (on)mogelijkheden tot het verbinden van de kernopgaven (beheer, verkeer en water) met de beleidsopgaven (bijv. klimaat en levensloopbestendigheid) en initiatieven uit de samenleving. Efficiënte inzet van middelen voor de lange termijn.	Ervaring opdoen met het ontwikkelen van integrale en gebiedsgerichte plannen middels het ontwikkelen en uitvoeren van pilots (bijv. Dorpsstraat/Zwolsesweg Heino). Kennis vergroten van medewerkers (blijven leren). Inhuur externe expertise. Leren van/kennis opdoen bij/samenwerken met andere gemeenten
Prognose van benodigde vervangingsinvesteringen tot 2050	Inzichtelijk maken benodigde investeringen tot 2050. Inzichtelijk maken hoe deze investeringen gefinancierd gaan worden.	Leren van/kennis opdoen bij/samenwerken met andere gemeenten Financiële experts samenbrengen met inhoudelijk deskundigen binnen de organisatie Inhuur externe expertise
Meerjaren investeringsprogramma openbare ruimte (MIP-OR)	Planmatig investeren in de openbare ruimte. Prioriteren van investeringen.	Opstellen MIP-OR, eerste versie bij Kadernota 2022 (groeimodel, kwaliteit en onderbouwing wordt per jaar beter). Werkgroep is hiermee aan de

		slag. Eventueel externe expertise inhuren. Opstellen kostenramingen en deze per project steeds verder verfijnen (van globaal naar concreet)
--	--	--

5.5 Programma lange termijn, integrale en gebiedsgerichte aanpak

Het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte is een zaak van lange adem. Net als alle andere gemeenten staat ook de gemeente Raalte voor grote en ingrijpende maatregelen. Niet alles kan en hoeft tegelijk. Wel is het belangrijk om doelstellingen en termijnen voor de opgaven goed in beeld te brengen en te houden. In veel landelijke beleidsopgaven ligt de horizon op 2050 (denk aan klimaatbestendigheid, de energietransitie en circulariteit). Hoe langer de uitvoeringsperiode is, hoe beter de werkzaamheden kunnen worden gespreid.

Met het programma voor de korte termijn krijgen wij meer inzicht in de opgaven en de (on)mogelijkheden tot het verbinden van opgaven. Hierbij zetten wij in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak, waarbij wij nauw in verbinding staan met de Raalter samenleving en onze professionele partners. Dit zijn belangrijke bouwstenen voor het programma voor de lange termijn en biedt ons input om te kunnen prioriteren (wanneer gaat een beleidsopgave wel of niet onderdeel uitmaken van de integrale en gebiedsgerichte aanpak, bijvoorbeeld als de tempoverschillen in de beleidsontwikkeling groot zijn). In het jaarlijks te actualiseren meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte worden de plannen ter besluitvorming voorgelegd waarbij ook inzicht wordt gegeven in de planning op de lange termijn.

5.6 Samen doen

De opgaven op korte- en lange termijn vragen een grote inspanning. Dit pakken wij op met onze partners als genoemd in hoofdstuk 4. Met onze professionele partners werken wij als vanzelfsprekend samen. Dat geldt ook voor de Raalter samenleving. Wij zoeken bewoners en ondernemers in een vroegtijdig stadium op om zo samen te werken aan plannen voor hun leefomgeving.

Initiatieven om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren vanuit de Raalter samenleving benaderen wij vanuit het principe “ja, tenzij”. Wij geloven in de kracht van de samenleving en willen aansluiten op de energie die op veel fronten wordt getoond. Dat vraagt voor zowel de gemeente als initiatiefnemers om de nodige flexibiliteit en wendbaarheid en in veel gevallen een maatwerk aanpak. Investerings waar werk met werk kan worden gemaakt willen wij, zoveel mogelijk, voorrang geven.

5.7 Tot slot, blijven leren en evalueren

In dit hoofdstuk komt sterk naar voren dat er veel nieuwe taken op ons afkomen en er nog veel te ontwikkelen is. Voor iedereen liggen er nog veel kansen open om samen te leren en te werken aan een toekomstbestendige openbare ruimte. Tijdig evalueren, soms een pas op de plaats, elkaar de ruimte geven en vervolgens weer de nodige stappen vooruitzetten is hierbij van belang.

6 Financiële uitgangspunten

De vervangingsopgave die in de openbare ruimte aanstaande is en benaderd wordt vanuit de bovenstaande strategie vraagt om een grote inzet van financiële middelen. De inzet van middelen wordt jaarlijks gepresenteerd in een meerjaren investeringsprogramma, zoals eerder is beschreven (van ad hoc naar planmatig). Bij de Kadernota worden jaarlijks voorstellen gedaan waarop een integrale afweging plaats kan vinden door de gemeenteraad.

6.1 Huidige wijze van financieren

De afgelopen decennia heeft op grote schaal uitbreiding plaatsgevonden van de openbare ruimte. De 1e aanleg van de nieuwe openbare ruimte werd betaald vanuit de grondexploitatie. De financiële lasten werden verwerkt in het saldo van de grondexploitatie en werd daardoor in één keer ten laste van het resultaat gebracht. Hierdoor is er niets geactiveerd (op de balans gezet) en staan hier ook geen kapitaallasten (afschrijving en rente) tegenover. Er zijn (niet of nauwelijks) reserves opgebouwd om op termijn te kunnen vervangen.

Toch heeft de gemeente Raalte de afgelopen decennia niet stilgestaan en is er geïnvesteerd in de openbare ruimte. Projecten als het Hart van Heino, de reconstructie in Laag Zuthem of de aanpak van de dorpskern Heeten zijn hiervan voorbeelden. Financiering werd steeds ad hoc geregeld, met mooie resultaten. Vaak met de dekking uit het GRP als (financiële) motor, aangevuld met subsidies en eenmalige middelen vanuit de P&C-cyclus. In de beheerbegroting (programma 2) vallen op zeer beperkte schaal kapitaallasten vrij. In het verleden werden investeringen met maatschappelijk nut namelijk direct ten laste van het resultaat gebracht. Van een gedegen structurele financiering van de vervangingsopgave in de openbare ruimte is op dit moment geen sprake.

6.2 Financieel keerpunt

Het ad hoc financieren van de vervangingsopgave in de openbare ruimte geeft veel onzekerheid. Uiteindelijk zal de rekening betaald moeten worden, niet alleen nu, maar ook de vele decennia daarna. Voor de omvang van de inzet van middelen gaan wij prognoses maken. Naast een planmatige aanpak in de uitvoering werken wij toe naar het zo goed mogelijk planmatig inbedden van de financiële opgave (van een ad hoc naar planmatige financiering). Leidraad hiervoor zijn de BBV-voorschriften 2017, waarbij investeringen geactiveerd moeten worden (leidt tot kapitaallasten in de begroting).

6.3 Zoeken naar brede dekking

In eerste instantie wordt ingezet op het ontwikkelen van plannen waarbij zoveel mogelijk werk met werk wordt gemaakt (koppelen van opgaves). Kernmerk van de plannen is dat deze hoog scoren op duurzaamheid met een lange levensduur. Hierbij zoeken wij intern naar een optimum t.a.v. de dekking van de kosten. Dat leidt in beginsel tot een suboptimale situatie, op het moment dat wordt geïnvesteerd is het totaal belangrijker dan de individuele opgave. In de praktijk betekent dit dat er flexibiliteit wordt gevraagd t.a.v. het beschikbaar stellen van deelbudgetten. Wanneer belangen van derden (bijv. provincie, waterschap of Sallandwonen) zich ook vertalen in een financiële bijdrage vergroot dit de (financiële) haalbaarheid van een plan.

In veel gevallen zal blijken dat niet alle kosten kunnen worden gedekt uit bestaande middelen, in dat geval zal nieuwe structurele dekking gevonden moeten worden, dit wordt jaarlijks meegenomen in de kadernota.

6.4 Voorkomen kapitaalvernietiging

Zoals eerder omschreven kan er sprake zijn van achterstallig onderhoud. Dit kan leiden tot kapitaalvernietiging, waardoor op korte termijn extra (grote) investeringen moeten worden gedaan. De eerst inzet is gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging. Bij de prioritering van werkzaamheden dient dit met voorrang te worden behandeld. Hierbij kan ook worden voorgesteld dat kleinschalige en tijdelijke maatregelen worden genomen zodat de veiligheid wordt geborgd en op een later tijdstip een grotere investering wordt gedaan voor de uitvoering van een integraal plan. Ook kan dit betekenen dat het voorkomen van kapitaalvernietiging ingrijpt op

de programmering als beschreven in hoofdstuk 5. Hiermee voorzien wij in het oplossen van de knelpunten als genoemd in par. 2.2.

6.5 Vroegtijdig afschrijven

In het kader van het beheer van de openbare ruimte willen wij meer inzetten op risicosturing. Dat kan leiden tot een langere levensduur. In sommige situaties zal echter vroegtijdig moeten worden ingegrepen omdat de inrichting niet meer aan (belangrijke) eisen voldoet (bijv. in winkelgebieden). Denkbaar is dat de beleidsopgaves dan leidend zijn. Vroegtijdig afschrijven willen wij zoveel mogelijk voorkomen, maar kan incidenteel voorkomen.

6.6 Meerjareninvesteringsprogramma

Met het ontwikkelen van een vervangingsstrategie wordt de basis gelegd om te komen tot voorstellen die zijn gericht op het daadwerkelijk uitvoeren van de vervangingsopgave en het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte. Hiervoor wordt een meerjareninvesteringsprogramma opgesteld met daarin de vooruitblik voor de programmering voor de korte en de lange termijn. Daarnaast biedt het programma ook ruimte om activiteiten te programmeren die nodig zijn om achterstallig onderhoud weg te werken. In financieel opzicht geven wij een vooruitblik van 4 jaar. De beschikbare gegevens vormen de basis voor het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. Wij verwachten met verloop van jaren een steeds beter inzicht te kunnen geven, waarbij het investeringsprogramma aan kwaliteit wint.

7 Tot slot

De nota “Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte” biedt ons een perspectief waarbij wij werken aan een leefomgeving die aantrekkelijk is en blijft voor de inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Raalte, ons visitekaartje. In deze nota is inzicht gegeven in de opgaven, het speelveld en zijn voorstellen gedaan om eerste stappen te zetten naar een planmatige aanpak.

Onze inzet is erop gericht om bij de Kadernota 2022 de eerste versie van het meerjareninvesteringsprogramma aan de raad te kunnen aanbieden. Ondertussen blijven wij werken aan het opstellen en actualiseren van beheerplannen en krijgen nieuwe inzichten t.a.v. inrichting en beheer van de openbare ruimte een plek in het beleid en beheer. Door samen te werken met alle betrokkenen vanuit een optimistische en realistische blik creëren en benutten wij kansen voor de korte en lange termijn.